MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

SDP:n puoluesihteeri on vuodesta 2002 lähtien vaihtunut joka puoluekokouksessa. Jaksaakohan Jungnerin seuraaja pitempään. **ILTA-SANOMAT**

Avoimuus on demokratian ydin

Päätöksenteon avoimuus ja varsinkin päätösten pohjana olevien perustietojen avoimuus ovat demokraattisen yhteiskunnan kovinta ydintä. Ilman avoimuutta ei voida rakentaa luottamusta siihen, että päättäjät pyrkivät ajamaan kansalaisten asioita mahdollisimman hyvin.

Vaatimus avoimuudesta ei koske pelkästään poliittisia päätöksentekijöitä, vaan aivan samalla tavalla myös yritysten johtoa. Pörssilainsäädäntö rajaa pörssiyhtiöiden julkisuutta, mutta kaikkea salailua ei voi laittaa lainsäädännön syyksi.

Viime aikoina sekä yhteiskunnalliset päätöksentekijät että yritysjohtajat ovat joutuneet vastaamaan tekemisistään julkisuudessa. Hyvänä huonona esimerkkinä on valtioenemmistöinen Finnair ja työeläkeyhtiö Ilmarinen.

Yhtiöillä ovat menneet hallintopaikat ja asuntokaupat pahan kerran sekaisin. Kun soppaan lisätään Finnairin korkeimman johdon salatut sitouttamisbonukset samaan aikaan kun henkilökuntaa on patisteltu säästöihin, ovat vaatimukset avoimuuden lisäämisestä oikeutettuja.

Salailuun on syyllistynyt myös nykyinen hallitus. Suuria yhteiskunnallisia uudistuksia ajetaan kiireellä ja ilman keskustelua väkisin läpi.

Kuntaremontin pohjana olevia laskelmia ei haluttu luovuttaa kunnille. Metelin yltyessä luvut kuitenkin viimein julkaistiin, mutta salailusta jäi epäilys kytemään. Myös kuntahallinnon lukuisten asiantuntijoiden tyrmäävät lausunnot uudistuksen valmistelusta ja perusteista ovat jääneet huomiotta.

Kreikan takuusopimuksen salailua ovat ihmetelleet myös oikeusoppineet. Kansanedustajat saavat valvotusti tutustua vaikeaselkoiseen englanninkieliseen sopimustekstiin, mutta suomeksi papereita ei löydy. Eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma (sd.) onkin puuttunut asiaan ja edellyttänyt papereita myös suomeksi ja ruotsiksi.

Eduskunta on kuitenkin ehtinyt antaa molemmista edellä mainituista asioista hallitukselle luottamuksen, vaikka asioiden perustelut ovat jääneet vajaiksi.

Eduskunnan on vaikea vaatia lisää avoimuutta päätöksentekoon, koska se ei itse pidä omista päätöksistään kiinni. Eduskunta edellytti vuoden 2009 puolustuspoliittisesta selonteosta päätettäessä, että mikäli puolustusvoimien

Eduskunnan pitää vaatia hallitukselta enemmän avoimuutta.

säästöjen takia joudutaan tekemään suuria rakenteellisia uudistuksia, vaihtoehdot täytyy tuoda eduskunnan käsittelyyn.

Hallitus teki kuitenkin helmikuussa päätökset varuskuntien lakkauttamisesta kysymättä eduskunnalta mitään. Vaikka eduskunnan muutama vuosi sitten tekemä päätös ohitettiin, sai hallitus eduskunnan luottamuksen. Hallitus vetäytyy Puolustusvoimien selän taakse.

Hallituksen linja ei ole uusia asia. Matti Vanhasen (kesk.) johtamien hallitusten linjana oli, ettei keskeneräisistä asioista puhuttu julkisuudessa. Valittu linja saattaa helpottaa päätöksentekoa, mutta hallinnon avoimuudesta ei voida puhua.

Kansanedustajien tehtäväksi näyttääkin jäävän hallituksen valmiiden päätösten hyväksyminen tai hylkääminen riippuen siitä, ollaanko oppositiossa vai hallituksessa. Vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden tehtäväksi jää – vanhan sanonnan mukaan – luottaa.

Salailu ja joidenkin henkilöiden oman edun tavoittelu ovat omiaan lisäämään politiikan ja yritystoiminnan vastaista ilmapiiriä. Ihmiset voivat passivoitua ja katkeroitua, jos heidän mielipiteillään ei ole mitään väliä eikä sitä edes kysytä. Tämän jälkeen on turha ihmetellä, jos äänestysaktiivisuus laskee edelleen.

Vaatimukset avoimuuden lisäämiseksi on otettava kaikilla yhteiskunnan ja työelämän tasoilla viimeistään nyt vakavasti. Keskusteleva yhteiskunta on myös aktiivinen.

Keskusteleva yhteiskunta on myös aktiivinen.

Ruualla on väliä

Ruuan laadun merkitys suomalaiselle kuluttajalle korostuu vuosi vuodelta. Yhä useampi kiinnittää huomiota siihen, missä ja millä tavalla ruoka on tuotettu.

Kotimaisuus on edelleen tärkein valintaperuste, mutta lisäksi kuluttaja tavoittelee entistä useammin lähellä tuotettuja elintarvikkeita. Viime vuonna lähiruoka oli kyselyn mukaan tärkeä tai melko tärkeä valintaperuste peräti kuudelle kymmenestä kuluttajasta (MT 7.3.).

Kuluttajan kiinnostus ruokaa kohtaan muuttaa myös elintarvikemarkkinoita. Markkinoille on syntynyt kasvava kysyntä paikallisista tuotteista, joiden odotetaan myös ominaisuuksiltaan poikkeavan suurista tuotemerkeistä.

Kuluttajien tahto muuttaa markkinoiden valtavirtaa, joka on käynyt kohti keskitettyä suurtuotantoa. Kehitys tekee tilaa pienimuotoiselle elintarviketuotannolle, monipuolistaa kaupan tarjontaa ja lisää kilpailua laadukkaista ruuan raaka-aineista.

Lähiruoka kattaa tuoreen selvityksen mukaan jo kahdeksan prosenttia Suomen ruokamarkkinoista.

Se on merkittävä osuus, jonka odotetaan edelleen kasvavan.

Sekä kauppa että ravintolat ovat halukkaita lisäämään lähihankintojaan, mutta tuottajia ei joko ole tai löydy riittävästi. Tämä on ongelma, johon suomalaisten ruuantuottajien kannattaa löytää ratkaisu.

Lähiruokaselvityksen mukaan tarjonnan kasvua rajoittavat edelleen ruokayritysten perustamiseen ja toimintaan liittyvät monimutkaiset lupa- ja hallintomenettelyt. Lisäksi alan neuvonnassa ja koulutuksessa on parantamisen varaa.

Lähiruoka ja muu erikoistuotanto ovat jatkossakin vain osa ruokamarkkinoita. Niiden kehittämiseen kannattaa silti etsiä vauhtia tuottajien, jalostajien, kaupan sekä hallinnon yhteistyöllä.

VIERASYLIÖ

Maatalouspolitiikan vaikea uudistus

EU:n komissio on antanut esityksensä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan lainsäädännön uudistamiseksi ja keskustelu on käynnissä niin jäsenmaiden maatalousministerien kesken kuin EU-parlamentissakin.

Uudistaminen tapahtuu tilanteessa, jossa globaalia ruoantuotantoa on lisättävä merkittävästi ja ruokaturvallisuus on tulossa yhä tärkeämmäksi tekijäksi.

EU:n elintarviketeollisuus ja mahdollinen globaali ruokakriisi pitää ottaa huomioon samalla, kun finanssi- ja velkakriisin köyhdyttämät jäsenmaat arvioivat entistäkin tarkemmin kaikki maasta uloslähtevät rahalliset suoritukset.

Keskustelussa erilaiset näkökohdat ovat esille riippuen jäsenmaasta ja keskustelijan asemasta. Yksi yhteinen huoli on säädösten monimutkaisuus.

Tukien siirtoa viherryttämiseen

Uudistuksen suureen kuvaan kuuluu myös tukien tasaaminen.

Komission esitykset nähdään Puolassa ja sen liittolaisissa kunnianhimottomina ja riittämättöminäkin. Kuninkaallisia, kreivejä ja kolhoosejakaan ei ole kuitenkaan jätetty rauhaan, sillä tilakohtaisten tukien rajoittaminen alkaisi 150 000 eurosta.

Tukien parempi kohdentaminen myös maaseudun kehittämismenoissa noussee keskeiseen asemaan.

Aivan kuten vuoden 2003 uudistuksessakin, ympäristönäkökohdat saavat komission esityksessä vankan jalansijan. Komissio lähtee siitä, että vanhat ympäristö- ja eläinsuojeluun liittyvät täydentävät ehdot eivät enää riitä perustelemaan EU:n maataloustukia: jatkossa viherryselementin takana olisi 30 prosenttia suorista tuista.

Kestoaihe EU:n maatalouspolitiikassa on toimeenpanon, hallinnon ja valvonnan yksinkertaistaminen.

Komissio on säännöllisin väliajoin kertonut, kuinka yhteistä maatalouspolitiikkaa on yksinkertaistettu. Maaliskuun 2009 tiedonannossaan komissio totesi, että vuonna 2005 käynnistetyssä toimintasuunnitelmassa on toteutettu kaikkiaan 43 yksinkertaistamistoimea.

Jäsenmaat kuitenkin antoivat saman tien 39 lisäehdotusta. Komissio arvioi vuoden 2009 lopulla, että suurin osa jäsenmaidenkin ehdotuksista on toteutettavissa.

Taloustilanne tuo lisää säästöpaineita

Lisämausteen maatalouspolitiikan uudistamiseen tuo kiristynyt taloustilanne. Budjettikuria vaaditaan EU:ltakin, mutta menoleikkausten konkretia näkyy monissa jäsenmaissa ennen muuta maataloushallintoon kohdistuvina kovina säästöpaineina.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin (ETT) ei ole poliittisten aloitteiden tekijä saati päätöksentekijä. Mutta EU:n budjetin ulkoisena riippumattomana tarkastajana ja kansa-

Mikään ei ole niin monimutkaista kuin yksinkertaistaminen.

laisten taloudellisten etujen suojelijana ETT on päättänyt antaa oman kannanottonsa komission esityksistä ja se on sitten päätöksentekijöiden käytettävissä.

Kannanotto pohjautuu luonnollisestikin viimeaikaisiin tarkastushavaintoihin, ja niitä todella löytyy.

Oman kuuden vuoden mandaattini aikana olemme laatineet maatalouden alalta noin 20 toiminnantarkastusta sekä tarkastaneet paikan päällä noin tuhat maksutapahtumaa laillisuuden näkökulmasta.

Yleisenä havaintona voi sanoa, että monia tarkastusraportteihin sisältyviä suosituksiamme on otettu huomioon komission esityksissä. Se on hyvä asia, koska tärkein tavoitteemme on maksimoida työmme vaikuttavuus.

Toivottavasti neuvosto ja uusi lainsäätäjä tällä sektorilla – Euroopan parlamentti – pitävät kiinni suositustemme saattamisesta myös lopulliseen lainsäädäntöön.

Lisäbyrokratian vaara uhkana

ETT:n kannanotto EU:n maatalouspolitiikan uudistamisesta valmistuu pikapuolin ja keskittyy erityisesti neljään tärkeimpään lainsäädäntöesitykseen.

Ottamatta kantaa vielä keskeneräiseen työhön, on selvää, että kysymykset muun muassa yksinkertaistamisesta, maksaja- sekä todentamisviranomaisen tehtävistä, takaisinperinnöistä, aktiiviviljelijän käsitteestä, uusituista täydentävistä ehdoista, viherryttämisestä ja pienten viljelijöiden järjestelystä nousevat esille.

Keskusteluissa eri maiden viranomaisten ja europarlamentaarikkojen kanssa byrokratian lisääntymisvaara on noussut keskusteluun. Samoin on käynyt Suomessakin. Komissio on yrittänyt vakuuttaa, että byrokratia on viime vuosina vähentynyt merkittävästi.

Komissio on osuvasti todennut lainsäädäntöesitystensä vaikutusarvioinnissa, että ”yhteistä maatalouspolitiikkaa sovelletaan 27 maassa, joissa olosuhteet ovat erilaiset. Uudistusprosesseissa kompromissit ovat usein vieneet voiton yksinkertaisuudesta ja selkeydestä.”

Monet maatalouspolitiikan tekijät ovat samaa mieltä: mikään ei ole niin monimutkaista kuin yksinkertaistaminen.

Komissio on kuitenkin vakuuttanut, että yksinkertaistaminen on ollut merkittävä elementti uudistamisprosessissa, ja että sitä tulee lisätä muun muassa täydentävien ehtojen ja markkinatoimenpiteiden osalta.

Suorien tukien viherryttämisen osalta komissio on ilmaissut tavoitteeksi hallinnollisen taakan ja valvontakustannusten minimoimisen.

Porkkana hyvin asiansa hoitaville

Komission esitykset tarjoavat mielenkiintoisen välineen valvontataakan vähentämiseksi.

Kansallisten tarkastusten viiden prosentin minimivaatimusta on mahdollisuus vähentää aina yhteen prosenttiin asti, mikäli peltolohkojen tunnistusrekisteri (LPIS) osoittautuu luotettavaksi ja todentamisviranomaisen arvio vahvistaa kansallisten tarkastusten toimivan moitteettomasti.

Tämä osa uudistusta tarjoaa erinomaisen porkkanan hyvin valvontaa hoitaville maille.

EU:n maatalouspolitiikan uudistus jatkaa aikaisempien uudistusten linjoilla. Ympäristöarvot, tukien tasaaminen, tukikatot, kannattava tuotanto, markkinaorientoituneisuus yhtä lailla kuin markkinahäiriöiden lievittäminen kuuluvat oleellisina osina komission esityksiin.

Jatkotyössä on tärkeätä pitää huolta siitä, etteivät kompromissit lisää uudistusten monimutkaisuutta eikä toimeenpanovaiheessa kehitetä turhaa lisäbyrokratiaa.

Uudistuksen tärkeimmät toteuttajat – viljelijät – ovat lopulta vastuussa siitä, että ruoantuotanto pystyy vastaamaan globaaliin kasvavaan kysyntään. Eurooppa tarvitsee tulevaisuudessakin runsaasti nuoria ihmisiä viljelijän ammattiin.

OLAVI ALA-NISSILÄ

Kirjoittaja on KHT-tilintarkastaja ja on toiminut Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsenenä ja sen maatalous- ja kalastusmenoja tarkastavan jaoston puheenjohtajana.

PÄIVÄN KUVA

MATTI HIETALA

Vanhoja ja uusia tuulia

Vaasassa puhaltavat ritirinnan vanhat ja uudet tuulet.
Punamultainen mylly on monet tuulet kokenut vanhus, siro nykymylly maaliskuun alussa koekäyttöön otettu tuulivoimala.
Uusi tuulivoimala sai samalla Suomen korkeimman rakennelman tittelin, sillä 185-metrisenä se ohitti Tampereen Näsinneulan, joka yltää 168 metriin.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JUKKA PASONEN

Johtajan normipäivä

Tavallinen aamu. Hoin puoli tuntia kokovartalopeilin edessä: ”Mä oon ykkönen!” Ja niinhän mä oon.

Hesarin mukaan Tero on näköjään tiennannu vitsi viisi miltsii pelkkillä kannustimilla, vaik sen jutut on menny jo pari vuotta ihan ahteriin. Pitäisköhän munkin erottaa parituhatta köyhää työläistä syömästä mun rahoja. Kai asiakkaat voi ittekin tehä niitten duunit netissä ihan ilmaseks.

Ja sit sen tiedotuspäällikön vois pistää mäkeen samalla – se ei kattonu mua eilen oikein kunnioittavasti. Tarkemmin aatellen sen otsan ja lattian väliin on jääny viime aikoina pari senttiä rakoo, kun se ryömii mun byroon. Mitään selkävaivoja sillä oo. Se ei oo kyllä oikeesti nöyrä. Joo, mä otan siltä avaimet heti kun se on tuonu mun aamudomperignonit.

Sit mä voisin myydä mun yhen tönön ja tuhat eekkeriä landee sen ympäriltä Peralle sillai, ett mä kumminkin jään edelleen isännäksi kartanoon. Sehän kehu eilen saunaillassa omistavansa muutaman miljardin taviksien eläkerahoja. Et eihän se oo sille mikään juttu.

Sitä mä en sano, ett hallituksen, pressan ja ay-liikkeenkin hommat vois ulkoistaa Intiaan.

jukka.pasonen@maaseuduntulevaisuus.fi

Voisin mä kai vähän skarpata osuuksiani näistä valtion osaomistamista puulaakeistanikin. Niissähän veronmaksajat kumminkin takaa mun bisnekset: Virkamiehet kyylää meitsiä vain kokouspalkkioiden takia tai sit ne yrittää vain päästä meille parempaan duuniin.

Ja ministerit ne vasta onkin pelkkiä vinkuhiiriä. Ne mitään valuuttajutskia ymmärrä jollain open opeilla. Eikä ne koskaan oikeesti uskalla muuta kuin uhkailla, vaikka me revitään ihan himmeitä optioita sun muuta extrahynää.

Onneks ne yrittää pimittää omat hölmöilynsä ja siinä sivussa munkin parhaat diilit. Vähän ne vois yrittää opetella edes yleistä hallintolakii, ett ne ymmärtäis ettei surkeet toimittajatkaan ihan mitä vaan niele.

Mut onneks ne on oppinu vaalityössä pojojen menettämisen pelossa taitaviks kumarteleen joka suuntaan. Tai ehkä nekin haluaa vain meille parempaan duuniin.

Jarkon kanssa vois sopia, että se tulee istuun mun hallitukseen, jos mä pääsen sille varapjksi. Sit me voitais yhessä sopia uusista kannustimista meille. Se on sillai helpompaa kun voi sanoo, että meidän oli pakko korottaa palkkiota, kun noi toisetkin teki niin. Jos siis joku ääliötoimittaja tai joku muu imbesilliaktivisti huomais meidän afäärit.

Toimittajasta muistinkin, ett mä soitankin vielä Tepolle – sille mun luottosopulille. Haukun mediassa ekaks kaikki muut suomalaiset löyhämoraalisiksi työlintsareiks. Se varmaan virittäis tunnelmaa, ett pitää leikata kaikkia tukia, palkkoja, veroja ja ihan kaikkee, ett pärjättäis vietnamilaisille... Vai kiinalaisilleks se nyt oli.

Sitä mä en sano, ett hallituksen, pressan ja ay-liikkeenkin hommat vois ulkoistaa Intiaan. Joku vois funtsii siitä, ett idän ihmeet hoitais nää munkin hommat miljoonasosan liksalla.

Lopuks vois heittää taas kerrran, että Merkelillä ja Sarkosilla on lähteny krsiisinhallinta lapasesta. Vapiskaa. Oishan se hubaa, jos onnistuis keikuttaa EU-botskia sen verran, ett sais hivutetuksi oman futarinsa puoli-ilmaseks jonkun hoippuvan eurooppalaisen pankin oven väliin. Must tulis sillai Euroopankin kingi.

Kysyisköhän samalla, ett tulisko Teppo mulle tiedotuspäällikös? Vai onkohan toi päällikkö sille pikkasen liikaa, ehkä joku tiedotusvastaava riittäis. Vois samalla säästää parikymmentä donaa kuukausipalkassakin.

Jyrki pitää muistaa pyytää korttirinkiin. Se vois vähän potkia hallitukseensa vauhtia, ett ne sais vaikka tiskin alta valmiiks sen lain osakekauppojen salassapidosta. Nää mun sopparit ei tosiaankaan oo tarkoitettu mihinkään päivänvaloon. Ei ees kuutamon.

Jossei se suostu, niin veisaan taas sen virren, ett mä en investoi enää Suomeen ja lähen itteki kälppimään jonneki lämpöön. Ei se hiffaa, että niinhän mä eniwei teen. Kunhan saan seuraavan miljardin kokoon.

Pitää lopettaa. Kuski ja Bentley oottaa. Mennään Ossin kanssa mun jetillä jonnekin Bantustaniaan ampumaan pari. Mitäs ne nyt olikaan. Jotain kuonoja. Tai suippohuulisarvea.

Pakko päästä, ne on kuulemma lajinsa vikat elukat.

LEHTIKATSAUS

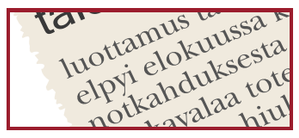

Kuuli, mutta kuunteliko?

Ilkka epäilee, ettei puolustusministeri Stefan Wallinin (r.) vierailulla Kauhavalle ja Kuortaneelle ole vaikutusta varuskuntapäätöksiin.
”Molemmat paikkakunnat uhkaavat menettää joukko-osastonsa. Kauhavan perinteisen Lentosotakoulun toiminta ehdotetaan lopetettavaksi runsaan parin vuoden kuluttua.

Kauhavalaiset ja muut eteläpohjalaiset saivat tilaisuuden esittää kysymyksiään ministerille. Kaikesta syntyi kuitenkin vaikutelma, että asia on jo todellisuudessa päätetty, vaikka ministeri kirjoittaa nimensä lakkautuspapereihin vasta kesän korvalla.

Hän oli siis liikkeellä jälkihoidon asialla, ei hankkimassa näkemyksiä päätöksentekoa varten.”

”Eilinen ministerin pikavierailu Kauhavalla ei antanut vastauksia kovin moniin kysymyksiin. Muodollisen kuulemisen raja ehkä ylittyi, mutta kokemus kuunnelluksi tulemisesta ei ollut vahva.”

Puukkoja selässä

Aamulehden mielestä SDP:n väistyvän puoluesihteerin Mikael Jungnerin tyylitaju petti puoluevaltuuston kokouksessa.
”Hän kiipesi puhujapönttöön, syytti puoluetovereitaan selkäänpuukottajiksi – ja puukotti sitten itse selkään puolueen entistä kansanedustajaa, Hämeen piirin puheenjohtajaa Minna Lintosta.

’Tämä puolue tarvitsee enemmän kristakiuruja ja vähemmän minnalintosia’, Jungner töräytti.”

”Jungnerilla on enää runsaat kaksi kuukautta puoluesihteeriyttä jäljellä. Monet demarien peruskannattajat ovat tyytyväisiä, kun ’outolintu’ poistuu puoluetoimistosta.”